

Tytuł oryginału wydania niemieckiego:

Y-BIBEL, Jugendbibel der Katholischen Kirche mit einem Vorwort von Papst Franziskus

YOUCAT Bibel herausgegeben von der Österreichischen Bischofskonferenz

© 2015 YOUCAT Foundation gemeinnützige GmbH, Königstein im Taunus.

Jedynym udziałowcem YOUCAT Foundation jest międzynarodowa organizacja Pomoc Kościołowi w Potrzebie (PKWP) z siedzibą w Königstein, Taunus.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Korzystanie z marki YOUCAT za zgodą YOUCAT Foundation.

YOUCAT® jest chronioną międzynarodową marką i logo. Numer rejestracyjny GM: 011929131

Wybór i opracowanie tekstów:

prof. dr Michael Langer, Regensburg (koordynator), prof. dr Georg Fischer SJ, Innsbruck (Stary Testament), prof. dr Dominik Markl SJ, Rom (Stary Testament), prof. dr Thomas Söding, Bochum (Nowy Testament), wspólnie z młodymi ludźmi.

Projekt graficzny i ilustracje:

Alexander von Lengerke, Kolonia

Tłumaczenie:

Anna Stefanik

Konsultacja merytoryczna:

ks. Mariusz Górny SSP, s. dr M. Iwona Kopacz PDDM

Druk i oprawa:

Drukarnia im. A. Póltawskiego – Kielce

Nihil obstat:

ks. prof. dr hab. Mariusz Rosik, wykładowca Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, członek Zarządu Stowarzyszenia Bibliistów Polskich, konsultor Komisji Nauki Wiary KEP (www.mariuszrosik.pl), Wrocław, 21 czerwca 2017 r.

Imprimatur:

abp Waław Depo, Metropolita Częstochowski, Częstochowa, 26 czerwca 2017 r. (L.dz. 1144/6.7/2017)

Teksty biblijne za: Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Najnowszy przekład z języków oryginalnych z komentarzem

© Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2011

NIHIL OBSTAT: Stary Testament (bez Księgi Psalmów) abp Marian Gołębiowski, Wrocław, 26 maja 2008 r.; Nowy Testament i Psalmi

ks. Stanisław Włodarczyk, Częstochowa, 20 maja 2005 r., ks. Henryk Witczyk, Lublin, 13 czerwca 2005 r.

IMPRIMATUR: Stary Testament (bez Księgi Psalmów) bp Zygmunt Zimowski, Przewodniczący Komisji Nauki Wiary KEP, Radom, 28 czerwca 2008 r., L.dz. 1056/08; Nowy Testament i Psalmi bp Zygmunt Zimowski, Przewodniczący Komisji Nauki Wiary KEP, Radom, 30 czerwca 2005 r., L.dz. 939/05.

ISBN 978-83-7797-636-4

© Edycja Świętego Pawła, 2017

ul. Św. Pawła 13/15 • 42-221 Częstochowa

tel. 34.362.06.89 • www.edycja.com.pl

Dystrybucja:

Centrum Logistyczne Edycji Świętego Pawła

ul. Hutnicza 46 • 42-263 Wrzosowa k. Częstochowy

tel. 34.366.15.50 • e-mail: dystrybucja@edycja.com.pl

Księgarnia internetowa:

www.edycja.pl

Spis treści

Słowo wstępne papieża Franciszka 6

Jak możesz czytać Biblię 8

Biblia jest wyjątkowa 11

Stary Testament 14

Pięcioksiąg (Tora) 16

Księga Rodzaju 18 | Księga Wyjścia 34 | Księga Kapłańska 50
Księga Liczb 54 | Księga Powtórzonego Prawa 62

Księgi historyczne 74

Księga Jozuego 76 | Księga Sędziów 80 | Księga Rut 84 | Księgi Samuela 90
Księgi Królewskie 104 | Księgi Kronik 118 | Księgi Ezdrasza/Nehemiasza 122
Księga Tobiasza 128 | Księga Judyty 132 | Księga Estery 134
Księgi Machabejskie 136

Księgi mądrościowe 140

Księga Hioba 142 | Księga Psalmów 150 | Księga Przysłów 168 | Księga
Koheleta 172 | Pieśń nad pieśniami 176 | Księga Mądrości 180
Mądrość Syracyclesa 184

Księgi prorockie 188

Księga Izajasza 190 | Księga Jeremiasza 206 | Lamentacje/Księga Ba-
rucha 218 | Księga Ezechiela 220 | Księga Daniela 228

Księgi dwunastu proroków 234

Ozeasza/Joela/Amosa 236 | Abdiasza/Jonasza 238
Micheasza/Nahuma/Habakuka 241 | Sofoniasza/Aggeusza 244
Zachariasza/Malachiasza 246

Nowy Testament 248

Ewangelie 250

według św. Mateusza 252 | według św. Marka 286
według św. Łukasza 292 | według św. Jana 308

Dzieje Apostolskie 326

Listy 350

Listy św. Pawła 352

List do Rzymian 354
Pierwszy i Drugi List do Koryntian 359
List do Galatów 364 | List do Efezjan 366
List do Filipian 368 | List do Kolosan 374
Pierwszy i Drugi List do Tesaloniczan 376
Pierwszy i Drugi List do Tymoteusza 378 | List do Tytusa 380
List do Filemona 381

List do Hebrajczyków 382

Listy katolickie 384

List św. Jakuba 386 | Pierwszy List św. Piotra 387
Drugi List św. Piotra 394 | Pierwszy List św. Jana 395
Drugi i Trzeci List św. Jana 398 | List św. Judy 399

Apokalipsa św. Jana 400

Oznaczenia i indeksy 408

KSIĘGA

Tobiasza

Pobożny i sprawiedliwy Tobit żyje na wygnaniu w asyryjskiej Niniwie. W wyniku nieszczęśliwego wypadku traci wzrok. Jednocześnie w Medii (dzisiejszy Iran) żyje Sara, młoda Żydówka, nękana przez złego ducha – każdy mężczyzna, którego poślubiła, ginął w noc poślubną. Tobit wysyła swojego syna Tobiasza do ojca Sary, Gabaela, by odzyskał pieniądze. Tobiaszowi w drodze towarzyszy anioł, dzięki któremu Tobit i Sara zostają uzdrowieni. Sara zostaje żoną Tobiasza. Księga Tobiasza pokazuje, że Bóg wspiera tych, którzy starają się żyć sprawiedliwie i z ufnością się modlą.

Tobiasz i Rafał wyruszają w drogę (Tb 5, 1 – 6, 1)

5¹Tobiasz rzekł do swego ojca Tobita: „Ojcze, zrobię wszystko, co mi polecicie! ²Ale jak będę mógł odzyskać pieniądze? (...) Jaki dam mu znak, aby mnie poznał, uwierzył mi i oddał pieniądze? Zresztą nie znam dróg prowadzących do Medii, żeby tam pójść”. ³Tobit odpowiedział (...): „Ten człowiek własnoręcznie podpisał dokument i ja też podpisałem, a potem podzieliłem dokument na dwie części i każdy z nas wzięł po jednej części; jedną dołączyłem do pieniędzy. (...) Synu, znajdź sobie zaufanego człowieka, który wyruszy z tobą, i odbierz te pieniądze, a kiedy powrócisz, wynagrodzimy go”.

⁴Tobiasz poszedł, aby poszukać kogoś, kto by znał drogę i wyruszył z nim do Medii. Wyszedł i zobaczył przed sobą anioła Rafała. Tobiasz nie wiedział, że jest to anioł Boży. ⁵Rzekł więc do niego: „Czy znasz drogę prowadzącą do Medii?”. ⁶Odpowiedział [anioł]: „Tak, bywałem tam wiele razy i znam bardzo dobrze wszystkie drogi. Często podróżowałem do Medii i gościłem u naszego brata Gabaela (...). ⁷Wtedy Tobiasz powiedział: „Młodzieńcze, zaczekaj na mnie, dopóki nie pójde i nie opowiem tego ojcu (...).” ⁸Rzekł mu: „Będę czekał, tylko nie trać czasu” (...).

¹⁷[Ojciec] powiedział mu: „Synu, przygotuj wszystko do drogi i ruszaj z tym bratem! Bóg, który jest w niebie, niech was strzeże i zdrowych przeprowadzi do mnie z powrotem, a Jego anioł niech wam towarzyszy

” Niech Bóg będzie z tobą na drodze, którą idziesz; w chorobie da ci siłę, w smutku pocieszy, a gdy będzie ci się wiodło, niech z tobą się raduje.

irlandzkie błogosławieństwo podróżujących

► „Anioł” oznacza ‘postaniec, wyśtannik Boga’. Rafał znaczy ‘Bóg uzdrowia’ (o aniele Michale ↗ Dn 10, 13).

i czuwa nad wami, synu!”. Wyszedł więc, by wyruszyć w drogę, ale najpierw ucałował swego ojca i matkę. Tobit rzekł do niego: „Idź zdrow!”. ¹⁸Jego matka natomiast zaczęła płakać i wyrzucała mężowi: „Dlaczego wysłałeś mojego chłopca w podróż? Czyż będąc z nami, nie był dla nas podporą? ¹⁹Lepiej, żeby przepadły te pieniądze, niż mielibyśmy stracić nasze dziecko. ²⁰Powinno nam wystarczyć do życia w zupełności to, co otrzymaliśmy od Pana!”.

²¹Tobit rzekł do niej: „Nie martw się! Nasze dziecko wyrusza zdrowe i zdrowe do nas powróci. Twoje oczy będą oglądać dzień, w którym powróci do ciebie zdrowe. ²²Nie martw się więc, siostró, i nie bój się o niego. W podróży towarzyszy mu dobry anioł, który będzie go strzegł w drodze. Powróci więc zdrowy”. ²³Wtedy przestała płakać.

6¹Młodzieniec wyruszył w drogę razem z aniołem. Towarzyszył im także pies.

Uzdrowienie Tobita (Tb 11, 1-15)

11¹Gdy zbliżali się do Kaserin naprzeciwko Niniwy, Rafał rzekł: ²„Wiesz, w jakim stanie zostawiliśmy twego ojca. ³Wyprzedźmy więc twoją żonę, aby przygotować dom, zanim nadejdą inni”. ⁴Ruszyli obydwoj. Rafał dodał: „Weź ze sobą żółć ryby”. A z tyłu za nimi biegł pies.

⁵Anna siedziała przy drodze, wypatrując powrotu syna. ⁶Gdy zobaczyła, że się zbliża, zawołała do jego ojca: „Oto wraca twój syn, a także czo-

💡 Wszyscy właściciele psów cieszą się na pewno, że młodemu Tobiaszowi w jego niebezpiecznej podróży nie towarzyszy jedynie anioł – idzie z nimi także pies i Biblia o tym wspomina (6,1).

💡 Anioł to Boży streetworker.

👤 Nasz Anioł Stróż pragnie nam pomóc o wiele bardziej, niż my pragniemy, by nam pomógł.

Św. JAN BOSKO (1815-1888), wóski duchowny, opiekun młodzieży.

EWANGELIA WEDŁUG

św. Marka

Ewangelia według św. Marka jest najkrótszą z Ewangelii. Przedstawia najpierw publiczną działalność Jezusa, a potem Jego Mękę. Ewangelia pokazuje, że w świetle Zmartwychwstania te dwie rzeczywistości stanowią pewną jedność. Jezus poświęcił swoje życie głoszeniu królestwa Bożego, które ujawniło się w Jego życiu i w Jego Śmierci.

Kto chce zrozumieć, skąd pochodzi moc Jezusa, musi patrzeć na niemoc Ukrzyżowanego; kto chce zrozumieć, co oznacza krzyż, musi rozpocząć od Ewangelii o królestwie Bożym, głoszonej w Galilei (Mk 1, 14n).

Tradycja przypisuje autorstwo Ewangelii Janowi Markowi, który był uczniem Piotra. Przypuszcza się, że została napisana jako pierwsza z czterech Ewangelii.

Ewangelista zwraca się w niej bezpośrednio do tych, dla których pisze: „Kto czyta, niech rozumie” (Mk 13, 14). Słowa te są mottem całej Biblii.

Marek rozpoczyna swą opowieść o Jezusie od Jana Chrzciciela i chrztu Jezusa w Jordanie. Opowiada także o Jezusie głoszącym Ewangelię słowem i czynem – „Czas się wypełnił i nadchodzi już królestwo Boże!” (Mk 1, 15). To głoszenie często ma formę przypowieści. Ewangelista przytacza je jako przykład nauczania Jezusa:

Niewiara w Nazarecie (Mk 6, 1-6)

6¹Następnie odszedł stamtąd i udał się do swego rodzinnego miasta, a Jego uczniowie szli za Nim.

²W szabat zaczął nauczać w synagodze.

Wielu słuchających Go dziwiło się i mówiło:

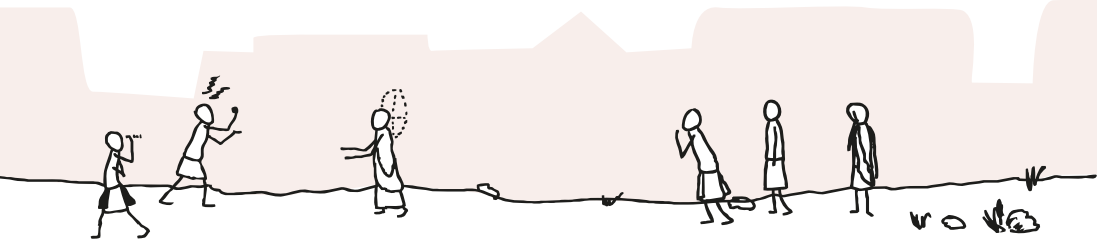
„Skądże to ma? Co to za mądrość została Mu dana? I takich nadzwyczajnych cudów dokonuje! Czy nie jest On cieślą, synem Maryi, a bratem Jakuba, Jozesa, Judy i Szymona? A Jego siostry, czy nie mieszkają tutaj wśród nas?”. I powątpiewali w Niego.

⁴A Jezus powiedział do nich: „Tylko w swojej ojczyźnie, wśród swoich krewnych i we własnej rodzinie prorok może być tak lekceważony”.

Czym jest niewiara? To nie móc wyobrazić sobie, że Bóg może być tak bardzo blisko.

► Bracia i siostry Jezusa to osoby z Nim spokrewnione. Słowa „brat” i „siostra” w czasach Jezusa oznaczały ogólnie krewnych, nawet dalszych (→ Rdz 13, 8; Tb 7, 12).

⁵I nie mógł tam dokonać żadnego cudu, tylko kilku chorych uzdrowił, kładąc na nich ręce. ⁶Dziwił się też ich niedowiarstwu.

Uczniowie w drodze (Mk 6, 6-13)

Potem obchodził okoliczne wsie i nauczał.

⁷Potem przywołał do siebie Dwunastu i zaczął ich rozsytać po dwóch. Dał im władzę nad duchami nieczystymi. ⁸Nakazał też, aby niczego nie zabierali w drogę prócz laski: ani chleba, ani torby podróżnej, ani pieniędzy. ⁹„Włóżcie na nogi sandały, ale dwóch ubrań nie zakładajcie!”.

¹⁰Mówił do nich: „Gdziekolwiek wejdziecie do domu, zatrzymajcie się tam, aż do czasu, gdy będziecie opuszczać to miejsce. ¹¹Jeśli w jakiejś miejscowości was nie przyjmą i nie zechcą was słuchać, wyjdźcie stamtąd i strząśnijcie pył z waszych nóg, na świadectwo dla nich”.

¹²Oni poszli więc i wzywali do nawrócenia. ¹³Wyrzucili wiele demonów i namaścili olejem wielu chorych, przywracając im zdrowie.

Fałszywy zwolennik (Mk 6, 14-16)

¹⁴Również król Herod o Nim usłyszał, bo Jego imię stało się sławne. Mówiono: „Jan Chrzciciel powstał z martwych i dlatego cuda dzieją

► W Nazarecie Jezus zostaje odrzucony. Nie obraża się jednak, lecz zaczyna rozszerzać swoją działalność: rozsyła swoich uczniów. Wszyscy ludzie powinni usłyszeć Dobrą Nowinę. Trzeba, aby uczniowie mówili i czynili dokładnie to, co On mówi i czyni – aby ci, którzy nie spotkali samego Jezusa, a tylko Jego uczniów, nie odczuli żadnej różnicy. W podróży misyjnej uczniowie powinni sami doświadczyć ubóstwa Jezusa i w ten sposób dać ludziom, do których przybędą, możliwość czynienia dobra przez gościnność.

► Król Herod to panujący w Galilei Herod Antypas, syn Heroda, który rozkazał wymordować dzieci (→ Mt 2, 16-18).

Oznaczenia

Cytat z innej księgi Pisma Świętego, który pozwoli ci lepiej zrozumieć fragment, który właśnie czytasz.

Biblia pełna jest niespodzianek, a czasem również humoru. Gdy zobaczysz ten znak, zrozumiesz lub przeczytasz coś zabawnego.

Przydatne wyjaśnienia. W Piśmie Świętym jest wiele fragmentów, które dla współczesnych czytelników mogą być niezrozumiałe. Niektóre fragmenty mogłyby umknąć naszej uwadze, gdyby nie wskazówki wyjaśniające dlaczego dane słowo jest ważne.

Święci wyjaśniali Biblię swoim życiem. Wielu z nich w obronie prawd wiary straciło życie. To, o czym nam mówią, ma często swe źródło w modlitwie i medytacji.

Świadectwa młodych ludzi pokazują, w jaki sposób słowo Boże ich poruszyło i zmieniło ich życie.

Miliony ludzi czytało Biblię i rozważało jej treść. Ciekawe cytaty chrześcijan oraz niechrześcijan pokazują, że słowo Boże nie traci swej mocy ani aktualności.

Słowo Boże budzi w nas wątpliwości i przemienia nas. W miejscu, gdzie padają ważne pytania, zobaczysz ten znak.

Ten znak skieruje cię do YOUCAT-u (*Katechizmu Kościoła katolickiego dla młodych*), gdzie w formie pytań i odpowiedzi przedstawione są główne zagadnienia wiary, które każdy katolik powinien znać. Nauka o wierze Kościoła opiera się na pierwotnym dokumencie, czyli Piśmie Świętym. Kto jednak chce ją lepiej poznać, powinien sięgnąć do KKK, który jest podstawową wykładnią nauki Kościoła.

Skróty biblijne

ST	Stary Testament	Sdz	Księga Sędziów
Ab	Księga Abdiasza	1 Sm	Pierwsza Księga Samuela
Ag	Księga Aggeusza	2 Sm	Druga Księga Samuela
Am	Księga Amosa	So	Księga Sofoniasza
Ba	Księga Barucha	Syr	Mądrość Syracyzesa
Dn	Księga Daniela	Tb	Księga Tobiasza
Est	Księga Estery	Wj	Księga Wyjścia
Ez	Księga Ezechiela	Za	Księga Zachariasza
Ezd	Księga Ezdrasza		
Ha	Księga Habakuka	NT	Nowy Testament
Hi	Księga Hioba	Ap	Apokalipsa św. Jana
Iz	Księga Izajasza	Dz	Dzieje Apostolskie
Jdt	Księga Judyty	Ef	List do Efezjan
Jl	Księga Joela	Flm	List do Filemona
Jon	Księga Jonasza	Flp	List do Filipian
Joz	Księga Jozuego	Ga	List do Galatów
Jr	Księga Jeremiasza	Hbr	List do Hebrajczyków
Koh	Księga Koheleta	J	Ewangelia według św. Jana
Kpł	Księga Kapłańska	1 J	Pierwszy List św. Jana
1 Krl	Pierwsza Księga Królewska	2 J	Drugi List św. Jana
2 Krl	Druga Księga Królewska	3 J	Trzeci List św. Jana
1 Krn	Pierwsza Księga Kronik	JK	List św. Jakuba
2 Krn	Druga Księga Kronik	Jud	List św. Judy
Lb	Księga Liczb	Kol	List do Kolosan
Lm	Księga Lamentacji	1 Kor	Pierwszy List do Koryntian
1 Mch	Pierwsza Księga Machabejska	2 Kor	Drugi List do Koryntian
2 Mch	Druga Księga Machabejska	Łk	Ewangelia według św. Łukasza
Mdr	Księga Mądrości	Mk	Ewangelia według św. Marka
Mi	Księga Micheasza	Mt	Ewangelia według św. Mateusza
ML	Księga Malachiasza	1 P	Pierwszy List św. Piotra
Na	Księga Nahuma	2 P	Drugi List św. Piotra
Ne	Księga Nehemiasza	Rz	List do Rzymian
Oz	Księga Ozeasza	1 Tes	Pierwszy List do Tesaloniczan
Pnp	Pieśń nad pieśniami	2 Tes	Drugi List do Tesaloniczan
Prz	Księga Przysłów	1 Tm	Pierwszy List do Tymoteusza
Ps	Księga Psalmów	2 Tm	Drugi List do Tymoteusza
Pwt	Księga Powtórzonego Prawa	Tt	List do Tytusa
Rdz	Księga Rodzaju		
Rt	Księga Rut		